

Međunarodna konferencija „Inkluzija osoba sa invaliditetom – unapređivanje izveštavanja u medijima“

Nebojša NIKOLIĆ^{1,2}, Anja ANTIĆ³

²Škola za osnovno i srednje obrazovanje „Milan Petrović“ sa domom učenika,
Novi Sad, Srbija

³International Academy, Beograd, Srbija

Konferencija fokusirana na afirmisanje pune inkluzije osoba sa invaliditetom i apostrofiranje značajne prepreke socijalnoj inkluziji ove populacije percipiranoj u nedovoljno prilagođenom izveštavanju i nedovoljnoj medijskoj vidljivosti osoba sa invaliditetom u našoj zemlji, nastala je kao produkt profesionalne saradnje International Academy iz Beograda, South East Europe Media Organisation (SEEMO) iz Beča, Central European Initiative (CEI) iz Trsta i Škole za osnovno i srednje obrazovanje „Milan Petrović“ sa domom učenika iz Novog Sada.

Konferenciju su prigodnim govorima otvorili: Anja Antić, direktor International Academy, Nemanja Divnić, savetnik u International Academy i osoba sa invaliditetom, Slavica Marković, direktor Škole za osnovno i srednje obrazovanje „Milan Petrović“ sa domom učenika iz Novog Sada, Saša Mirković, državni sekretar u Ministarstvu kulture i informisanja Republike Srbije i Nebojša Nikolić, programski direktor konferencije.

Konferencija je realizovana 4–5. decembra 2015. godine, kao prikladan nastavak aktivnosti organizovanih povodom obeležavanja Svetskog dana osoba sa invaliditetom. Ova konferencija nije imala klasičan frontalni karakter, već je bila koncipirana kao set od pet odvojenih panel diskusija, u kojima su učešće uzeli istaknuti stručnjaci i vrhunski profesionalci u svojim oblastima.

Prvi panel pod nazivom „Šta zajednica čini za osobe sa invaliditetom?“, okupio je uvažene profesore i iskusne stručnjake iz prakse. Govorili su prof. dr Goran Nedović, profesor Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju Univerziteta u Beogradu, prof. dr Edina Šarić, profesor Edukacijsko rehabilitacijskog fakulteta Univerziteta u Tuzli, Srbijanka Đorđević, direktor Komore socijalne zaštite, Milka Milovanović Minić, direktor Ustanove za

decu i mlade – „Sremčica“ i mr Slavica Marković, direktor Škole za osnovno i srednje obrazovanje „Milan Petrović“ sa domom učenika iz Novog Sada.

Kako je ovo bio uvodni panel, težište je stavljeno na pitanja i iskustva najpozvanijih subjekata u javnom obrazovnom i sistemu socijalne zaštite, a tokom diskusije otvorena su mnoga pitanja. Bilo je reči o: potrebama za kompleksnijim elaboriranjem problema; uočavanju očigledne medijske distance u odnosu na osobe sa invaliditetom; primetnim nedostacima u pogledu načina i sadržajnosti izveštavanja medija o osobama sa invaliditetom; neophodnošću strateškog pristupa i programskog rešavanja ovog problema; opštem i specifičnom senzibilitetu i edukativnoj suptilnosti medija, kao i alarmantnoj činjenici o postojanju nedovoljno podignute svesti javnog mnjenja o situacionoj diskriminaciji osoba sa invaliditetom. Posledice navedenih problema ogledaju se u pasivizaciji ionako inertnih medija za kvalitetnije izveštavanje o osobama sa invaliditetom. Posebno važna pitanja otvorile su prisutne osobe sa invaliditetom o unutargrupnoj diskriminaciji, dok je diskusija sa prisutnim studentima i pojedinim stručnjacima ukazala i na mogućnosti i neophodnost horizontalne saradnje studentskih organizacija Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju i Fakulteta za političke nauke.

Tokom drugog konferencijskog dana, realizovano je četiri panela. Prvi od njih bavio se samim izveštavanjem u medijima o osobama sa invaliditetom uz pokušaje demaskiranja realnih prepreka inventivnijem i složenijem, potpunijem i svakako frekventnijem izveštavanju u štampanim i elektronskim medijima. U okviru ovog panela učešće su uzeli istaknuti novinari našeg javnog servisa, gosti iz regiona i urednici različitih domaćih medija.

Treći panel bio je podeljen u dva bloka, kojima su moderirali Radomir Ličina, osnivač i urednik lista „Danas“ i Oliver Vujović, ugledni austrijski novinar i ekspert za medije. Među panelistima su se svi jednako isticali u ekspozicijama eksploriranih dimenzija problema sa svojih matičnih staništa i celokupnu, vrlo dinamičnu diskusiju usmerili ka konkretnijim zaključcima. Učešće u diskusiji su uzele osobe sa invaliditetom, poznate u određenim javnim krugovima po svom intelektualnom, društvenom i medijski primerenom isticanju, poput Đorđa Jovića i Dragiše Sikimića, ali i predstavnici Paraolimpijskog komiteta Srbije, komiteta za prava osoba sa invaliditetom u UN, te predstavnici referentnih medijskih kuća iz Londona, Prištine i Zagreba. Tematski okvir nije ignorisan, a sama diskusija dala je brojne ideje svim prisutnim slušaocima, ali i neutralisala zabludu o značajnoj zapostavljenosti osoba sa invaliditetom u našem medijskom prostoru.

Poslednja panel diskusija kojom je moderirao dr Srećko Potić, okupila je uglavnom predstavnike defektološke struke iz strukovnih udruženja i nevladinog sektora iz zemlje i regiona. Vrlo zapažen govor imao je dr Dragan Lukić, predsednik Asocijacije za promovisanje inkluzije Srbije, koji je verbalnim finesama uspeo da u samo nekoliko minuta potpuno približi auditorijumu mnoge socijalne kontroverze i konstruktivno odstrani mnoge nedoumice i dileme u vezi sa medijskim položajem osoba sa invaliditetom. Ne manje važan bio je i presek stanja prema tematskom okviru mr Zlatka Bukvića, defektologa iz Varaždina i predsednika Saveza rehabilitacijskih edukatora Hrvatske, koji je, između ostalog, govorio o konkretnim primerima izveštavanja medija o osobama sa invaliditetom u Republici Hrvatskoj, ali i naglasio važnost složnosti u isticanju konkretnijih predloga za poboljšanjem položaja. Učesnicima su se još obratili i Tihana Janjić, sociolog i osoba sa invaliditetom i Siniša Ranković, predsednik Upravnog odbora Društva defektologa Srbije, krovne strukovne organizacije, izuzetno zainteresovane za praktične implikacije u povećavanju vidljivosti svih osoba sa invaliditetom u svim segmentima društvenog života zajednice.

Mnogobrojni zaključci sa konferencije pretočeni su u veći broj više ili manje složenih preporuka za moguće aktivnosti u vremenu koje je pred nama. Preporuka za period koji nam predstoji je pregršt i sve mogu biti jednako ključne u pogledu unapređivanja kvaliteta života osoba sa invaliditetom u svetlu medijske i odgovornosti sistema obrazovanja i socijalne zaštite.

U prvom redu preporučena je horizontalna intrainstitucionalna saradnja koja, uz aktualizaciju stvarne i reverzibilne podrške između svih subjekata te saradnje, može dati neočekivano povoljne rezultate i učiniti po mnogima nezamislivo. U ovom slučaju, detaljnijim elaboriranjem svih drugih parametara bilo bi potrebno i ustanoviti način i proceduru trajnijeg i nezavisnijeg monitoringa ovog povezivanja. Već pomenuto unapređivanje edukativne suptilnosti medija, njihovo senzibilisanje za izveštavanje primereno dostojanstvu osoba sa invaliditetom; slikovitije i emotivnije, uz istovremeno smanjivanje pasivnosti i moralnih nesmotrenosti prepoznatih u slučajevima situacione diskriminacije osoba sa invaliditetom, predstavljaju jednu od preporuka oko koje su se složili učesnici. Slaganje postoji i oko aktivnijeg uključivanja osoba sa invaliditetom u obrazovni sistem, uključujući i visoko obrazovanje, a izražena je i težnja aktivnijem zapošljavanju osoba sa invaliditetom. Takođe, preporučeno je dalje razvijanje i unapređivanje usluga servisnih centara za decu i mlade sa smetnjama u razvoju, poput onih iz reprezentativne prakse Škole za osnovno i srednje obrazovanje „Milan Petrović“

sa domom učenika iz Novog Sada. Finalno, uz opštu saglasnost o potrebi podizanja kulture dijaloga na viši stepen, izražen je stav velikog broja prisutnih panelista i učesnika konferencije o neophodnosti povećanja prisutnosti osoba sa invaliditetom u medijskoj sferi kroz njihov profesionani angažman u novinarstvu.